

Suomalaisen ratsastusurheilun menestystekijät- selvitys

28.2.2026 koonnut Johanna Manninen, LitM

Suomalaisen ratsastusurheilun menestystekijät -selvityksen tavoitteena on ollut tunnistaa ne rakenteelliset ja strategiset tekijät, jotka vaikuttavat urheilijoiden mahdollisuuksiin tavoitella kansainvälistä menestystä ratsastuksessa.

Selvityksessä on käytetty tutkimusmetodina SPLISS-menetelmää, minkä pohjalta on kerätty tietoa urheilija- ja valmentajakyselyillä sekä haastatteluilla. Selvityksestä saatujen johtopäätösten pohjalta voidaan lajiliiton urheilujärjestelmää kehittää urheilijalähtöisesti ja kohdentaa resursseja mahdollisimman tehokkaasti.

Suomen Ratsastajainliitto käynnisti keväällä 2025 selvitystyön nykytilanteesta ja tarvittavista muutoksista, joilla saavutetaan ratsastusurheilun parhaat edellytykset menestyä. Tämä selvitys on osa kehitysprosessia, jonka tavoitteena on SPLISS-menetelmän avulla tarkastella suomalaisen ratsastusurheilun menestystekijöitä.

SPLISS-malli tarjoaa huippu-urheilun menestystekijöiden tarkasteluun laajan ja järjestelmällisen kehyksen. Mallin avulla on mahdollista tunnistaa huippu-urheilumenestykseen vaikuttavat rakenteelliset ja strategiset tekijät, mikä antaa arvokasta tietoa huippu-urheilun kehittämiseen.

Selvityksen tavoitteena on löytää avainasiat, joihin voidaan järjestelmän avulla vaikuttaa. Kun urheilija on keskiössä, valinnat tehdään hänen tarpeistaan käsin ja näistä valinnoista muodostetaan liiton huippu-urheilujärjestelmä. On tärkeä ymmärtää ja hyväksyä se, että muillakin tavoin voi edetä, mutta palveluita ei räätälöidä liiton puolelta muulla tapaa.

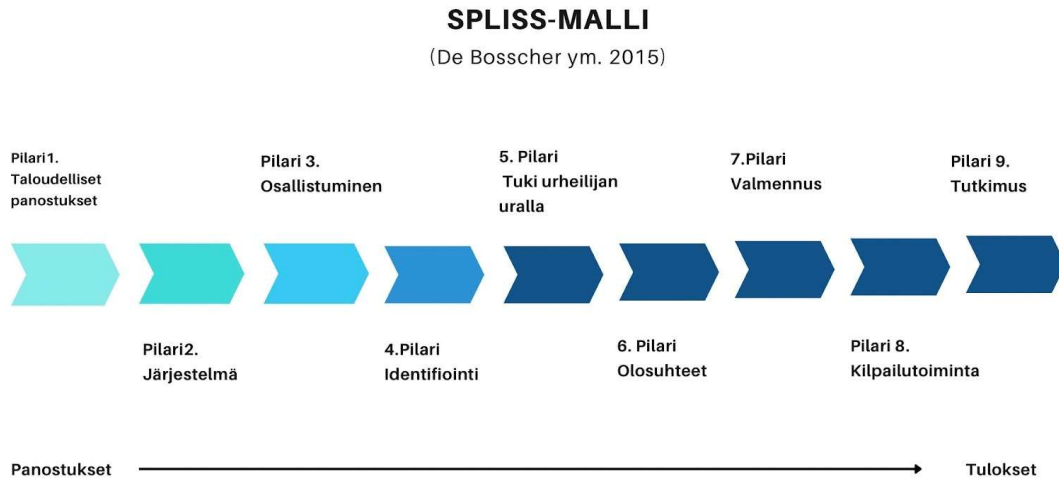
Selvitystä ei kannata lukea kritiikkinä toimijoita ja toimintaa kohtaan. Sitä kannattaa tulkita mahdollisuudeksi uudistaa liittovetoista suomalaista ratsastusurheilua ja sen käytänteitä. Tavoitteena on, että selvitys auttaa kohdentamaan resursseja nykyistä tehokkaammin ja selkeimmin tavoittein.

Huippu-urheilumenestys ei ole yksittäisten suoritusten tulosta, vaan se rakentuu pitkän aikavälin tavoitteellisesta työstä ja järjestelmällisestä strategisesta johtamisesta. Huippu-urheilun strateginen ja operatiivinen johtaminen sekä esimerkiksi strategisten tavoitteiden jalkauttaminen ovat hyvin pitkälti lajiliittojen vastuulla.

SPLISS-tutkimuksen malli on merkittävä apuväline huippu-urheilumenestyksen tutkimiseen ja selittämiseen. Se tarjoaa sekä teoreettisen että käytännöllisen näkökulman urheilupolitiikan suunnitteluun ja arviointiin.

SPLISS- lyhenne tulee sanoista Sports Policy Factors Leading to International Sporting Success. Suoraan suomennetusti SPLISS-mallin avulla selvitetään siis kansainväliseen menestykseen johtavia urheilun toimintatapoja. SPLISS-malli on De Bosscherin, Binghamin, Shibliin, Bottenburgin ja De Knopin vuonna 2006 julkaisema urheilun investointien tehokkuuteen kehitetty vertailumalli, joka koostuu yhdeksästä pilarista (De Bosscher ym. 2008, 5, 19).

Mallin avulla voidaan tunnistaa keskeiset tekijät, jotka vaikuttavat urheilulliseen suorituskyykyyn. Yhteiskuntaa ja ilmiöitä voidaan tarkastella makro-, meso- ja mikrotasoilla. SPLISS-malli tarkastelee huippu-urheilua meso-tasolla. Siihen kuuluu lajiliiton huippu-urheilujärjestelmä eri osineen. Ainoastaan näihin mesotason tekijöihin voidaan systemaattisesti vaikuttaa, sillä ne tapahtuvat pitkälti organisaatiotasolla.

SPLISS osa-aluekohtaiset yhteenvedot:

Pilari 1 pitää sisällään taloudelliset panostukset. Taloudellinen tuki mahdollistaa muiden pilarien kehittämisen, esimerkiksi paremman harjoittelun. Tämä ensimmäinen pilari ennustaa prosessien tehokkuutta.

Riittävät taloudelliset resurssit valmentautumiseen ja huippu-urheilun tukemiseen nousivat haastatteluissa esille selkeinä menestystekijöinä. Ilman rahaa on vaikea rakentaa toimintaa, joka tuottaisi menestystä. Raha varmistaa, että valmentautuminen voi olla täysipäiväistä, siihen on tarjolla riittävä osaaminen, hevosmateriaali ja hyvät olosuhteet, eikä näiden osalta tarvitse tehdä kompromisseja.

Ratsastusurheilussa rahoitus tulee lähes täysin ratsastajan oman varainhankinnan kautta, eikä tilanne muutu, vaikka pääsee maajoukkuevalmennukseen. Valmentautuminen ja kilpaileminen kustannetaan itse, ilman lajiliiton tai seuran merkittävää tukea.

”Ei riitä, että hiljaisena tietona on käsitys siitä, että tukipalveluita ei ole tarjolla. On tärkeä nostaa esiin tukipalveluiden olemassaolo, vaikka niiden käyttäminen jää vielä yksilön omaan harkintaan.” (Haastattelu)

”Ratsastus eroaa merkittävästi muiden olympialajien julkisesta rahoituksesta. Liikuntapaikkarakentamisen valtionavustuksia ei suuntaudu ratsastusurheiluun eikä Ypäjän Hevosopiston valmennuskeskus saa muille urheiluopistoille ja valmennuskeskuksille jaettavaa vapaan sivistystuen rahoitusta.” (Haastattelu)

Yhteistyökumppaneiden taloudellinen panostus mahdollistaa toiminnan kehittämisen sekä toteutuksen. Yhteistyökumppaneiden edustajia haastatellessa tuli selkeästi ilmi yritysten halu olla mukana ratsastusurheilussa. Yritykset eivät ole kiinnostuneita niinkään yksittäisten urheilijoiden tukemisesta, vaan haluavat olla mahdollistamassa laajemman joukon harrastamista.

Esimerkiksi OP-ryhmä on ollut tukemassa ratsastuksessa kilpailusarjan uudistamista ja yritys on tuellansa halunnut kannustaa laajempaa ratsastajien joukkoa tavoitteelliseen valmentautumiseen.

”Ratsastusurheilussa urheilumanagereiden rooli huippu-urheilijoiden taloudellisen tuen mahdollistajana on vähäinen ja liitolla ei ole tarjota urheilijoille tukipalvelua yhteistyökumppanuuksien rakentamiseen” (Haastattelu)

”Maajoukkuemanageri voisi rakentaa yhteistyökumppanuuksia ja auttaa urheilijoita sponsorihankinnassa” (Haastattelu).

Ensimmäisen pilarin onnistumiseen liittyvät keskeiset kysymykset:

1#Miten liiton resurssien jaossa kohdennetaan tuki huippu-urheilulle mahdollisimman tehokkaasti? On myös merkityksellistä avata urheilijoille, mitä liiton tarjoama tuki huippu-urheilulle on ja mitä se ei ole. Maajoukkueleiritys, tukipalvelut ja kilpailut ovat osa modernia valmennusjärjestelmää ja niillä on oma roolinsa ratsastusurheilussa.

2#Sponsoroinnin ja markkinoinnin vahvistaminen liiton organisaatiossa niin, että se palvelee myös huippu-urheilua. Benchmarkkauksena yleisurheilun Team Finland vuodelta 2000 (Tanja Finne ja Jari Töykkä).

3#Vaikuttamistyön tehostaminen julkisen rahoituksen lähteisiin saamalla muun muassa ratsastusalueet liikuntapaikkarakentamisen kärkihankkeisiin.

Teemat:

Taloudellisen panostuksen merkitys

Resurssien jakoperusteet

Rahoituslähteet

Julkinen rahoitus

Pilarit 2 ja 3 kuvaavat järjestelmää. Nämä pilarit pitävät sisällään esimerkiksi strategisen suunnittelun, urheilujärjestelmän johtamisen, sidosryhmätyön, urheilujärjestelmien henkilöstön, eri organisaatioiden välisen kommunikoinnin, päätöksenteon ja kaupalliset yhteistyökumppanit.

“Jos liitto ei pidä ratsastusta urheiluna, seuroja urheiluseuroina ja ratsastajia urheilijoina, niin eivät ulkopuolisetkaan pidä” (Haastattelu)

Huippu-urheilun operatiivisena johtajajana lajiliitossa toimii urheilujohtaja (selvitystä tehdessä työsuhteessa on ollut Jutta Koivula) ja hänen tiimiinsä liiton toimistolla kuuluu neljä muuta henkilöä.

Maajoukkuevalmentajien työpanos ostetaan erillisenä palveluna räätälöidyillä sopimuksilla. Maajoukkueen tukena toimivat myös ostopalveluna työtään tekevät lajikapteenit. Tämä neljästä henkilöstä koostuva tiimi vastaa lajiliitossa suomalaisesta ratsastushuippu-urheilusta.

Maajoukkuevalmentajien ja lajikapteenien työnkuvat ja vastuualueet ovat vielä muotoitumassa. On tärkeää, että maajoukkuevalmentajien sekä lajikapteenien työn tulosta voidaan jatkossa seurata ennalta sovittujen tavoitteiden osalta ja luodaan mittaristo oman toiminnan onnistumisen seurantaan.

Ohjausvaltaa suomalaisessa ratsastusurheilussa käyttää huippu-urheilun ohjausryhmä HUJO. Ohjausryhmää johti tämän selvityksen tilaamiseen aikaan Tom Gordin, mutta sisäisiin ristiriitoihin vedoten hän ilmoitti erostaan joulukuussa 2025.

Huippu-urheilun johtoryhmä (HUJO) 2025

Puheenjohtaja:

Tom Gordin

Jäsenet:

Hallituksen edustaja: Marjukka Manninen

Urheilujohtaja: Jutta Koivula

Vake:n edustaja: Satu Väihkönen

Urheilijoiden edustus: Henri Ruoste

Kansainvälinen asiantuntija: Piia Pantsu

Esittelijät:

Maajoukkuekapteenit

Mikko Mäentausta, esteratsastus

Mette Samuli, kenttäratsastus

Tanja Takkula, kouluratsastus

Tiina Tarkkala, parakouluratsastus

Tämän selvityksen haastatteluosuudessa esiin nousi lajiliiton organisaation kompleksisuus ja siihen toivottiin parannusta.

”Epäselvät prosessit ja ailahtelevuus”

”Paperilla vastuut ovat selkeät, mutta käytännössä erityisesti päätöksenteko on hidasta eikä nykyinen järjestelmä tue toimintaa niin että saataisiin maksimaalinen hyöty irti.” (Haastattelu)

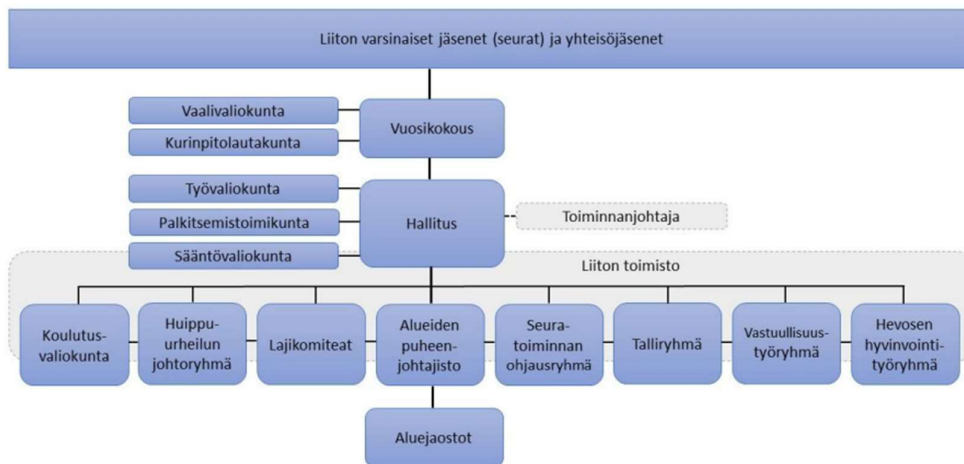
Urheilutoimintaan liittyvien toimielinten määrää ja toimintavaltuuksia tuleekin tarkastella ja tehdä tarvittavia toimenpiteitä.

Vapaaehtoisten rooli suomalaisessa urheilussa on perinteisesti ollut merkittävä ja näin se on myös Suomen Ratsastajainliitto ry:n toiminnassa.

Esimerkiksi kansallisesta kilpailutoiminnasta vastaavat vapaaehtoisvoimin pyörivät lajikomiteat ja aluejaostot alueen johtajan vetämänä koordinoivat alueason kilpailukalenteria sekä aluevalmennuksia.

”Komiteat ovat mahdollisuus päästä vaikuttamaan” (Haastattelu)

”Lajikomiteat ja HuJo voisivat olla enemmän asiantuntijaorganisaatioita”. (Haastattelu)

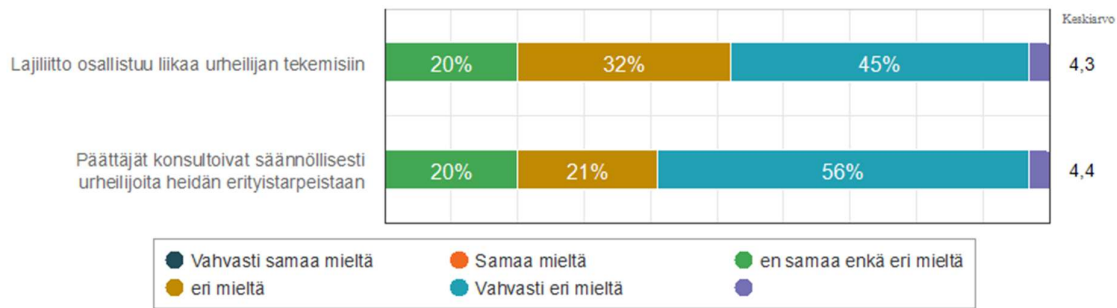

(SRL:n organisaatio on luottamushenkilöorganisaatio. Lähde SRL:n Hyvä Hallintotapa -materiaali)

Lajiliitolta toivotaan riittävää tiedon jakamista sekä selkeää neuvontaa, tällä hetkellä virallista kanavaa pitkin tulevan viestinnän korvaavat epäsuorat kontaktoinnit. Selkeän tiedon välittämisen mekanismin rakentaminen helpottaisi vapaaehtoisten, urheilijoiden ja valmentajien työskentelyä yhteistä maalia kohti. Johdon on oltava läpinäkyvää ja systeemin pitää olla selkeä ja aukoton. Urheilijan täytyy tietää asetettu tavoite sekä looginen ohjelma, miten sinne edetään.

”Urheilufoorumi ollut merkityksellinen kohtaamispaikka ja tiedonhankintakanava” (Haastattelu).

SPLISS-urheilijakysely: Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä?

SPLISS-urheilijakyselyn tulosten perusteella voi todeta, että urheilijoita ei kuunnella lajiliiton päätöksenteossa ja lajiliiton rooli urheilijan uralla on vähäinen.

Merkittävimmit toimijoiksi urheilijat nostivat henkilökohtaiset valmentajat, vanhemmat sekä talliyrittäjät. Huomioitavaa, että sponsoreiden rooli oli vastausten perusteella erittäin vähäinen.

Huippu-urheilua tukevan järjestelmän täytyy rakentua siten, että se mahdollistaa huippu-urheilijan laadukkaan arkivalmentautumisen ja kilpailemisen. Järjestelmän tarjoaman tuen tulee kohdentua huippu-urheilun arkeen ja mahdollistaa sekä urheilijalle että valmentajalle täysipainoinen keskittyminen valmentautumiseen.

”Huippu-urheilu ei ole demokratiaa” (Haastattelu)

Toisen ja kolmannen pilarin onnistumiseen liittyvät keskeiset kysymykset:

4#On ensisijaisen tärkeää selkeyttää lajiliiton huippu-urheilun johtamisjärjestelmää. Perinteisen ratsastusurheilun yhdistyskulttuurin tuominen nykypäivän huippu-urheilun tarpeita palvelevaksi esim. päätöksenteon nopeus, yritysmaailman tapa toimia tulosjohteisesti ja selkeät roolit.

5#Mikä on suomalaisen ratsastusurheilun organisoitu järjestelmä huippu-urheilun tarpeisiin? Mikä on valinta, mitä olemassa olevilla resursseilla toteutetaan?

6#Mikä on sidosryhmien merkitys ja sitoutumisaste huippu-urheiluun? Onko ratsastuskouluilla, lajin laajalla harrastajamäärällä ja ammatillisen koulutuksen omaavilla ratsastuksenopettajilla määriteltyä roolia huippu-urheilussa?

7#Organisaation päätöksenteon läpinäkyvyyden lisääminen ja urheilijoiden edustajien kuuleminen ennen strategisten linjausten julkistamista.

Teemat:

Tiedon jakaminen

Toimihenkilöt vs. vapaaehtoiset

Päätöksenteon läpinäkyvyys ja tehokkuus

Kirjalliset toimintaohjeet

Lajiliiton organisaatiomallin keventäminen

Pilari 4 keskittyy lahjakkuuksien tunnistamiseen ja kehittämiseen.

”Olisi lajiliiton rooli sanoittaa, mitä ratsastus on urheiluna ja tämä pitää tuoda esiin lasten vanhemmille. Mikä on se väylä, jonka lajiliitto järjestelmänä tarjoaa ja mitä steppejä siinä on.”

“Lahjakkuuksien identifiointi ei ole liiton organisoimaa”(Haastattelu)

Prosessimaisesti ajateltuna pilari neljä alkaa lahjakkaan ja lupaavan urheilijan tunnistamisella, minkä jälkeen hän voi saada parempaa valmennusta ja tukea uralleen. Näiden lupaavien urheilijoiden mukana pitäminen ja kehittäminen on pienille maille erityisen tärkeää.

”Jos joku kertoisi miten polku vie Talent-ryhmästä seuraavalle tasolle niin totta kai kiinnostaa, onkohan se vaan hevosesta kiinni”(Haastattelu)

Haastateltavien mukaan on tärkeää keskittää tukea entistä vahvemmin niihin urheilijoihin, joilla on todellista potentiaalia ja halua nousta kansainväliselle huipulle. Heille tulisi tarjota mahdollisuus siirtyä vaativampaan harjoitusympäristöön, hyviin olosuhteisiin ja parhaaseen valmennukseen sekä saada kokonaisvaltaisempaa tukea varsinkin tunnistetuilla kehitysalueilla.

Kilpaurheilumyönteiset ratsastuskoulut ovat neljännen pilarin menestystekijä. Useissa muissa olympialajeissa seuratoiminnan rooli osana modernia valmennusjärjestelmää on merkittävä, mutta ratsastuksessa ratsastuskoulut ovat urheilun perusta.

”Oikein toteutettuna liiton informaatio-ohjauksella voidaan edistää ratsastuskoulujen urheilumyönteisyyttä. Liitto voisi kehottaa ratsastuskouluja rakentamaan oman kilparatsastajan polun ratsastuskouluoppilaiden tietoisuuteen.”

”Talent-ohjelmalla oli erinomainen startti vuosikymmen takaperin. Ohjelma otti ratsastuskoulut mukaan huippu-urheiluun ja lisäsi ymmärrystä kokonaisvaltaisesta ratsastusvalmennuksesta. Tämä pitäisi herättää henkiin” (Haastattelu)

Ratsastuksessa ei ole huippu-urheilun tarpeisiin suunnattua urheilun ja opiskelun yhdistämisen ohjelmaa, mikä näkyy selkeästi SPLISS- kyselyn vastauksista.

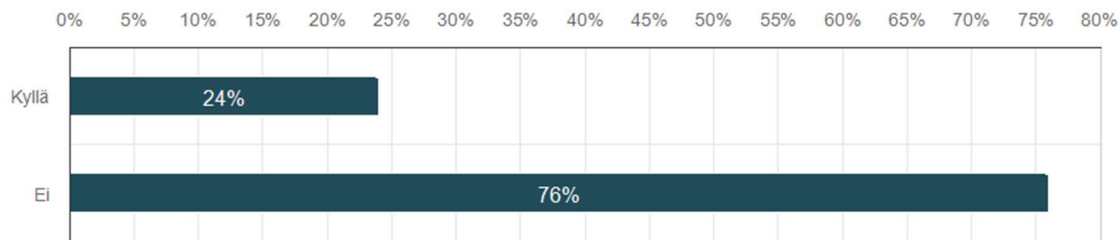
”Rakensimme oman systeemin koulun ja ratsastuksen yhdistämiseksi” (Haastattelu)

Ratsastuslajissa ei ole olemassa huippu-urheilijoiden tarpeisiin räätälöityä ohjelmaa, joka mahdollistaisi urheilun ja opiskelun saumattoman yhdistämisen. Tämä puute on tullut selvästi esiin SPLISS-kyselyn vastauksissa.

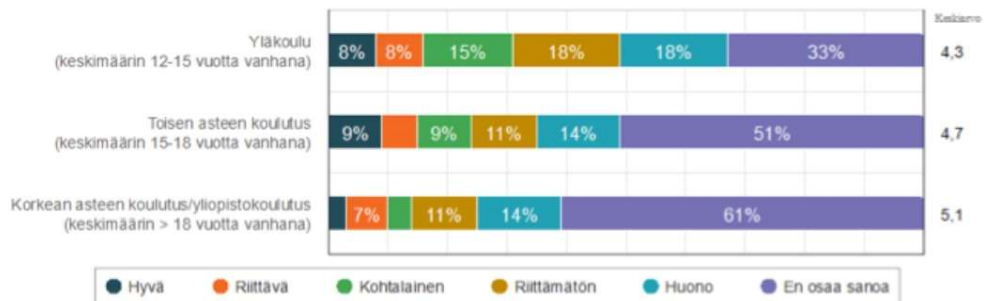
Samalla järjestelmän pitää olla riittävän joustava, jotta se huomioi myös myöhemmin kehittyvät urheilijat.

SPLISS-urheilijakysely: Tarjosiko koulujärjestelmä

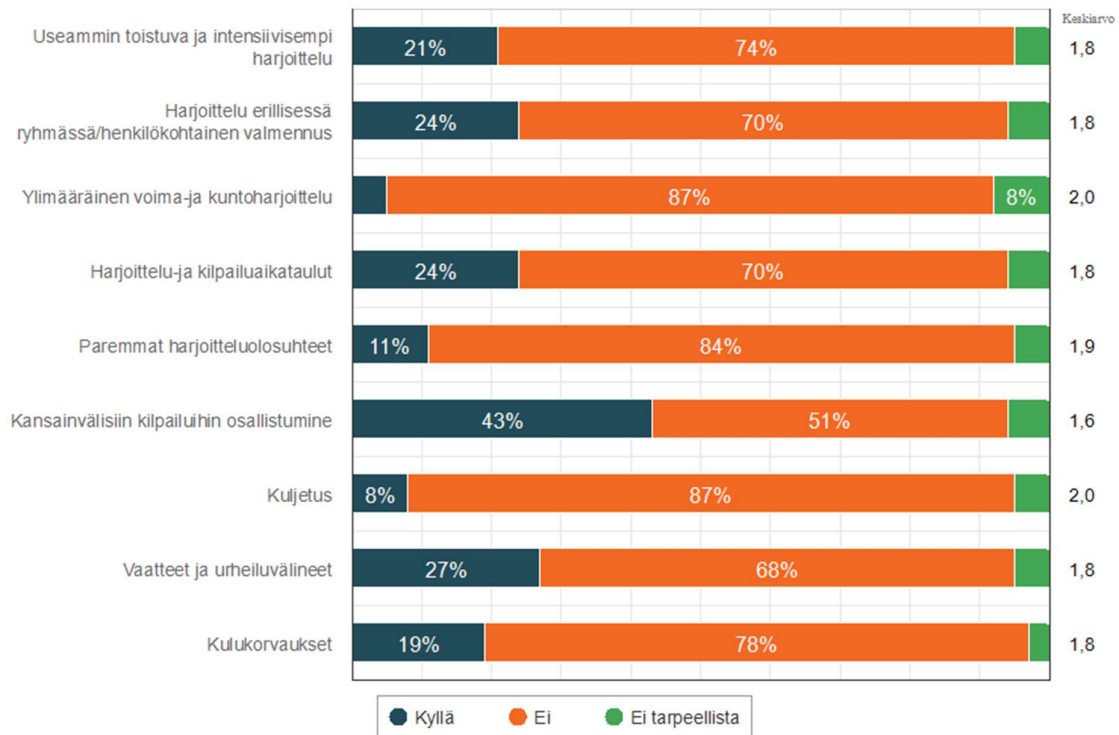
kouluajanasi/korkeakouluopiskelujen aikana sinulle erikoiskohtelua huippu-urheilijana?

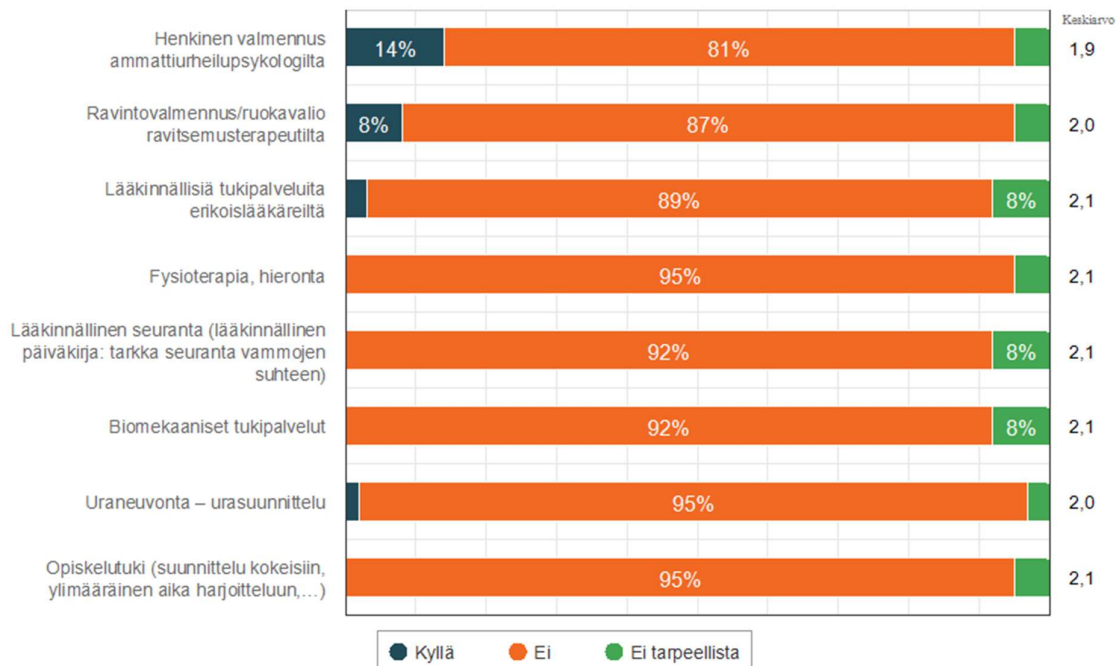
SPLISS-urheilijakysely: Miten arvioit yleistä tukea, jota sait yhdistäessäsi huippu-urheiluharjoittelun opintoihisi?

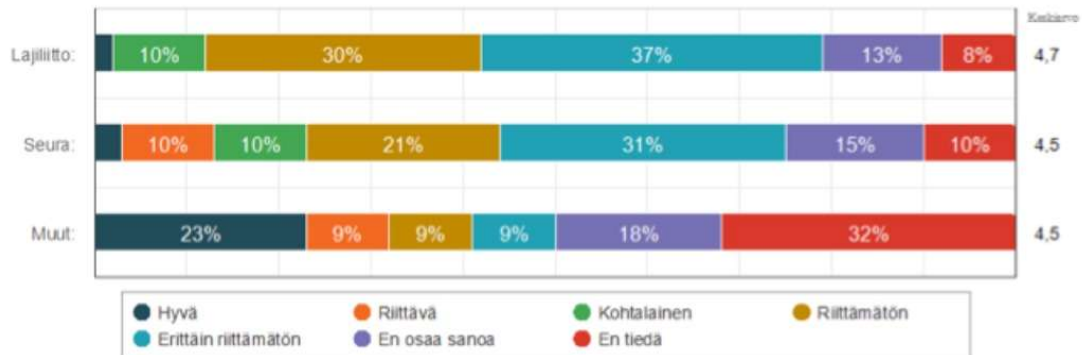
SPLISS-urheilijakysely: Lahjakkaana junioriurheilijana saitko mitään seuraavista ylimääräisistä eduista, seuraltasi tai lajiliitolta?

SPLISS-urheilijakysely: Lahjakkaana junioriurheilijana saitko mitään seuraavista ylimääräisistä valmennus- ja erityishuomiomuodoista seuraltasi, lajiliitolta tai muilta?

SPLISS-urheilijakysely: Yleisesti ottaen oletko sitä mieltä, että lahjakkaana urheilijana seuraltasi, lajiliitolta tai muilta saamasi tuki oli riittävää, jotta pystyit kehittymään korkeimmalle mahdolliselle tasollesi?

Yksikään kyselyyn vastannut urheilija ei kokenut liiton tuen olleen riittävä huipulle tähtäävässä vaiheessa.

Tukipalveluista psyykkisen valmennuksen merkitys korostui haastatteluissa.

Neljännän pilarin onnistumiseen liittyvät keskeiset kysymykset:

8#Mitkä ovat merkityksellisimmät tukipalveluiden muodot huipulle tähtäävässä vaiheessa? Minkä maan nuorten lahjakkuuksien kehitysohjelmaa voisi sparrata? Tanskan?

9#Ratsastajan polku -materiaali kaipaa päivitystä sekä jalkauttamista valmentajien, huoltajien ja ratsastajien tietoisuuteen.

10#Miten voidaan viitoittaa lahjakkaille urheilijoille polku kehittyä ja kilpailija kansainvälisessä ympäristössä?

11#Talent-ohjelman uudelleen arviointi ja resurssointi.

Teemat:

Urheilijaksi kasvaminen

Ratsastajan polku

Tukipalvelut

Talent-ohjelma

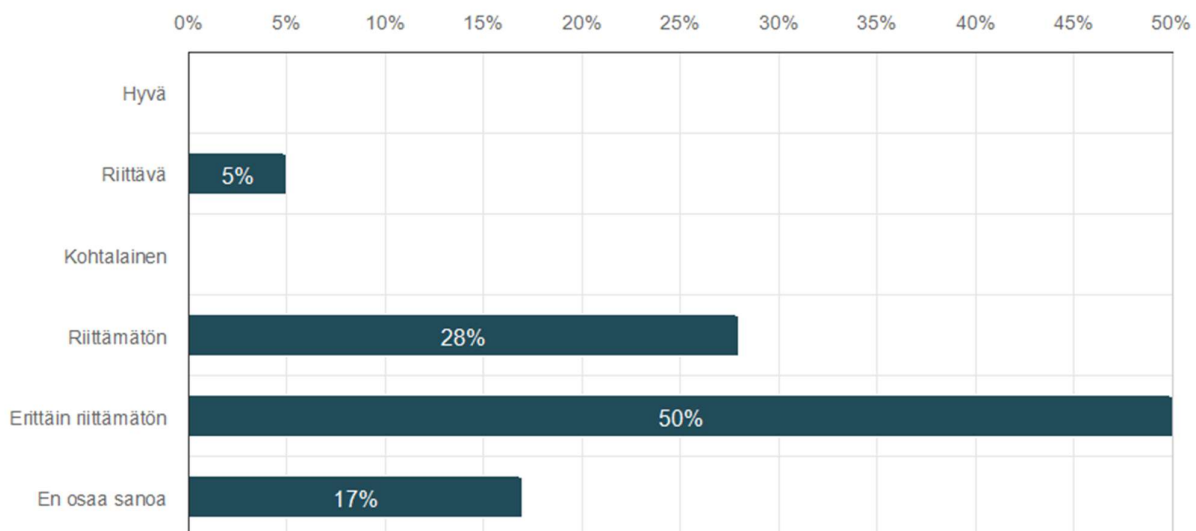
Pilari 5 on urheilu-uran ja sen jälkeisen ajan tuki

”Menestys tehdään toistamalla laadukasta perustekemistä ilman kompromisseja. Systemaattinen, suunnitelmallinen kova työnteko on avainasemassa. Arjen työn laadun täytyy olla korkealla koskien päivittäisvalmennusta ja urheilijan elämän kokonaisvaltaista järjestämistä. Mutta lopulta kyse on hyvin yksinkertaisesta kokonaisuudesta, jota täytyy vain jaksaa toistaa äärimmäisen korkealla laadulla.” (KIHU: n raportti suomalaisesta huippu-urheilusta)

Ratsastuksessa huippu-urheilija itse ei ole aina ollut keskiössä vaan on keskitytty hevoseen. Nyt on tunnistettu tarve nostaa urheilijan polun vaiheita tarkasteluun ja tukea ratsastajan kehitystä kohti huippua.

Tällä tarkoitetaan nimensä mukaisesti siis esimerkiksi urheilijoiden saamia taloudellisia tukia, sekä palveluita, kuten lääkäri-, psykologi- ja fysioterapiakäyntejä.

SPLISS-urheilijakysely: Mikä on yleisarviosi tukipalveluista, joita saat tällä hetkellä menestyäksesi huippu-urheilijana korkeimmalla mahdollisella tasollasi?

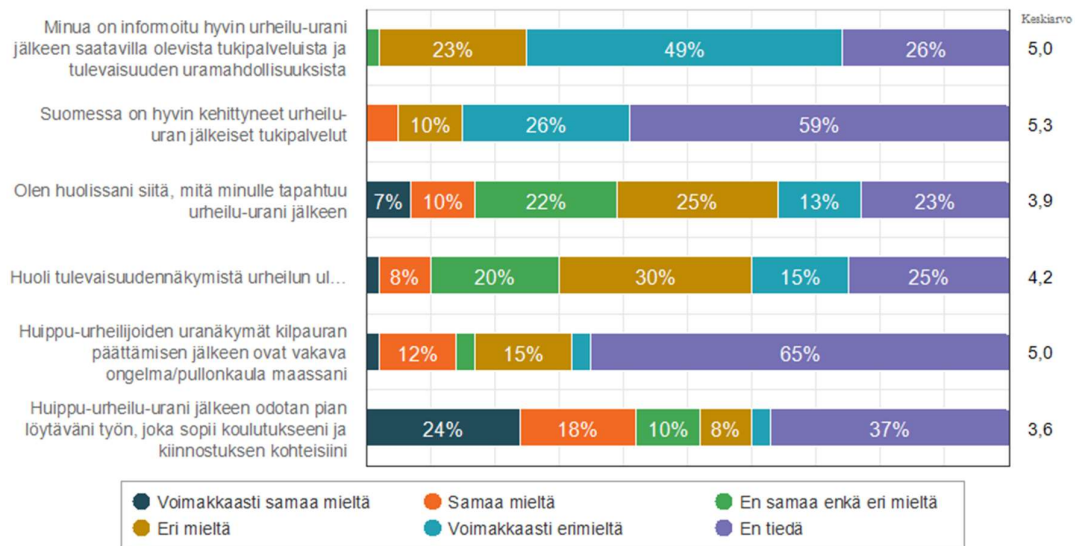

Huippu-urheilijat rakentavat omat systeeminsä uransa ympärille ja erityistä on, että aina olympialaisiin asti tähtäävät urheilijatkin tekevät urheilulliset valinnat itsenäisesti.

”Olen ottanut itse asioista selvää ja olen ottanut käyttöön muun muassa Hintsan Performance ohjelman tukemaan palautumista. Olen olympialaisiin tähtäävä huippu-urheilija”

Pilarissa viisi huomioidaan myös urheilu-uran jälkeinen elämä. Ratsastuksessa urheilu-ura voi kestää useita kymmeniä vuosia. Se tekee lajista erityisen ja haastaa perinteisen ajattelun urheilun huippuvaiheesta. Kyselyyn vastanneet urheilijat suhtautuvat pääsääntöisesti positiivisesti urheilu-uran jälkeisiin työllistymismahdollisuuksiinsa eivätkä ole huolissaan uran päättymisen jälkeisestä ajasta.

SPLISS-urheilijakysely: Missä määrin olet samaa mieltä seuraavien väittämien kanssa:

Ratsastuksessa huippuvaiheen onnistumisen kulmakivinä nähtiin valmennus ja oman rahoituksen toimiminen. Usein rahoituksen hankkiminen liittyi yritystoimintaan hevosten ympärillä.

Viidennen pilarin onnistumiseen liittyvät keskeiset kysymykset:

12# Mikä ratsastuksessa on täysipainoisen ammattilaisuuden merkitys? Mikä on liiton rooli huippuvaiheen urheilijoille? Etsiä hevosta olympialaisiin, avata ovia kansainvälisiin kilpailuihin? Nämä syytä avata ja tehdä näkyväksi.

13# Ratsastuksen erityispiirteenä on, että kilpaileminen erilaisilla hevosilla voi olla osa urheilijan työtä. Mikä on tämän merkitys ja piilekö tässä kohdassa menestystekijä? Mitä olisi syytä kartoittaa tarkemmin?

14# Selvitetään mitä maata voisi jatkossa benchmarkata huippuvaiheen tuen osalta?

Teema

Pitkä kilpailu-ura
Työskentely hevosalalla
Tukipalvelujen kohdentaminen

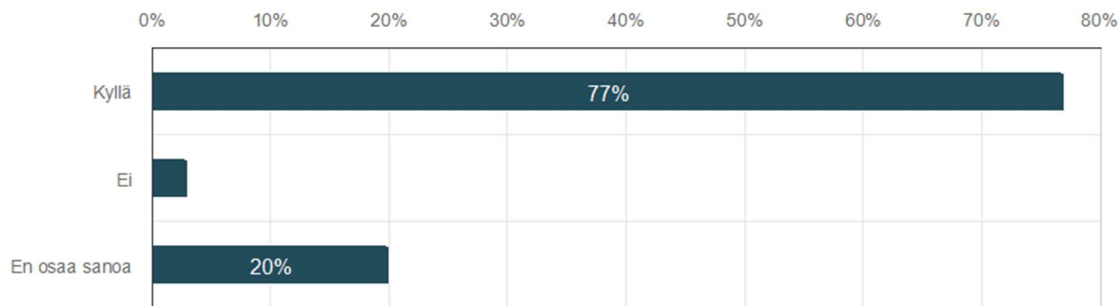
Pilari 6 on olosuhteet

Laadukkaat harjoitusolosuhteet ovat yhteydessä parempaan huippu-urheilumenestykseen (De Bosscher ym. 2015, 276).

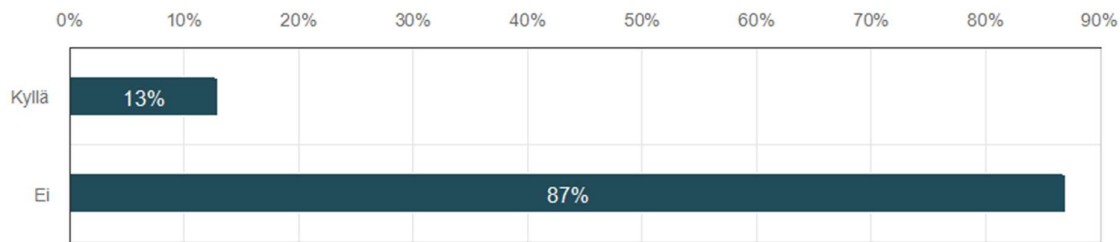
Lajin erikoisuutena on, että riittävät olosuhteet huipulle tähtäävään harjoitteluun löytyvät usein sieltä tallilta, jossa hevonen asuu. Olosuhteissa merkille pantavaa on myös, se että omistuspohja ei nojaa kunnallisen liikuntapalvelun tuottamaan infraan vaan yksityisiin ratsastusalueisiin.

Ypäjän Hevosopiston ja Valmennuskeskuksen roolia kansainväliselle tasolle tavoittelevien urheilijoiden valmennuskeskuksena on syytä tarkastella ja urheilijakyselyn vastausten perusteella voidaan olettaa, että ratsastajat pitävät Ypäjän Hevosopistoa ja Valmennuskeskusta merkittävänä paikkana.

SPLISS urheilijakysely. Koetko tärkeäksi, että sinulla olisi vapaa pääsy kansalliseen valmennuskeskukseen?

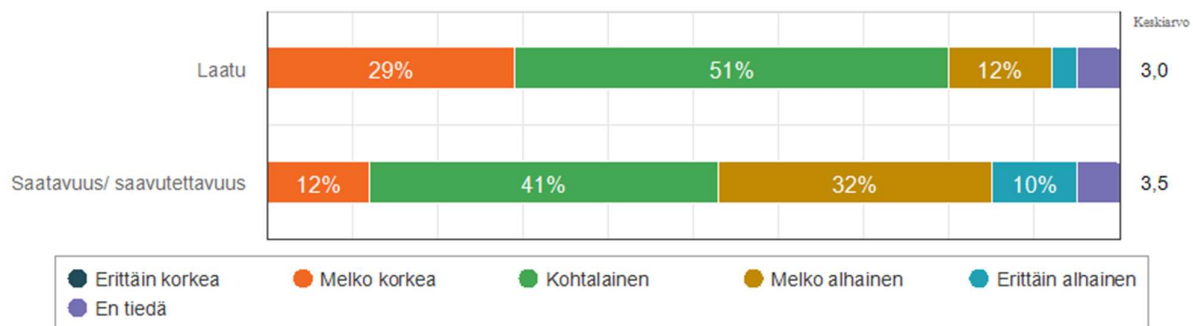

Onko sinulla vapaa pääsy kansalliseen valmennuskeskukseen ja henkilökohtainen oikeus käyttää sitä leirien ulkopuolella?

”On myös tiedossa, että, kun riittävän kovat urheilijat ovat samassa ryhmässä, tulee haastamisen meininki. Miten tämä voitaisiin toteuttaa ratsastuksessa? Haastattelu)

SPLISS-urheilijakysely: Miten arvioit ratsastuksen harjoittelu- ja kilpailupaikkoja Suomessa oman kokemuksesi mukaan:

”Laatustandardien laatiminen olosuhteiden kehittämiseen” (Haastattelu)

Kuudennen pilarin onnistumiseen liittyvät keskeiset kysymykset:

16#Ypäjän valmennuskeskuksen roolin tarkistaminen huippu-urheilun tarpeisiin.

17#Valmennuskeskittymien selvittäminen ja huippujen ohjaaminen harjoittelemaan yhteen.

Teemat

Valmennuskeskusajattelu ja laatustandardit

Ainutlaatuinen Ypäjä

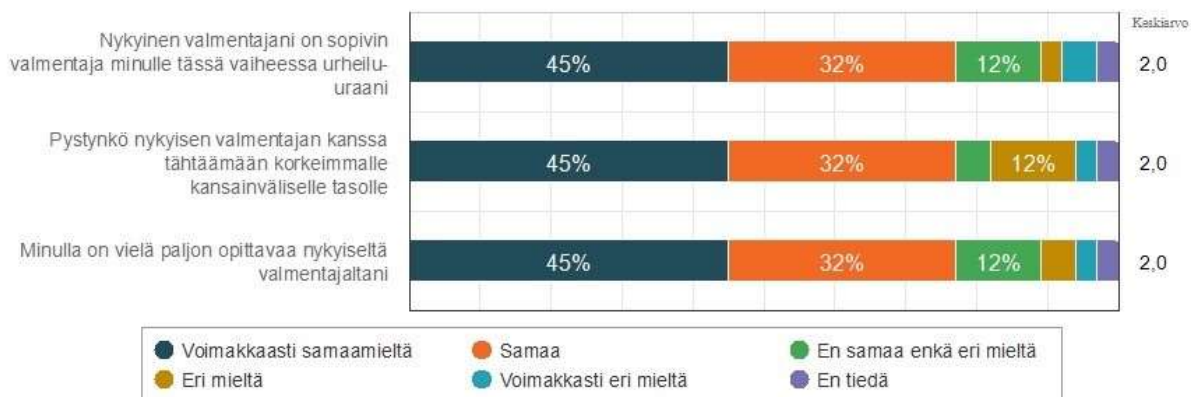
Parhaat harjoittelevat parhaiden kanssa

Pilari 7 on valmennus ja valmennuksen kehittäminen.

Ratsastajainliiton kotisivuilta löytyvällä listalla on 312 ratsastusvalmentajaa (Lähde SRL:n kotisivut).

Valmentaja on tärkein avainhenkilö huippu-urheilijan polulla menestykseen. Valmentaja rakentaa kulttuurin ja johtaa urheilijan kehittymistä. Hänen tulee osata ohjata yksilöä, ymmärtää lajin vaatimukset ja kyetä kommunikoimaan tavoitteet selkeästi. (KIHU:n selvitys suomalaisen huippu-urheilun menestystekijöistä)

Ratsastuksessa valmentajan ammattitaitoon opettaa lajia luotetaan mutta on epätyypillistä, että valmentaja ottaa urheilijan urasta kokonaisvaltaista vastuuta. Valmennuskertojen määrä voi kuitenkin rajoittua kerran viikossa tai jopa harvemmin tapahtuvaan valmennushetkeen. Erityisesti taitolajeissa valmentajan läsnäolon (etä- tai livevalmennus) merkitys arkivalmennuksessa korostuu ja huipulle tähtäävän ratsastajan olisi tärkeä päästä harjoittelemaan valmentajan ohjauksessa säännöllisesti.

Jotta valmentaja voisi valmentaa uskottavasti kansainväliseen menestykseen tähdäten, hänen tulee tuntea lajin maailman huipun taso. Lajin vaatimusten lisäksi valmentajan täytyy tietää, mitkä ovat maailman kärkiurheilijoiden ominaisuudet, mitä he tekevät omissa valmentautumisprosesseissaan ja millä tasolla oma urheilija on realistisesti maailman huippuihin nähden.

Valmentajalla tulee olla myös kyky kommunikoida tämä urheilijalle ja vaatia sen tason mukaista toimintaa urheilijalta. Urheilijakyselyssä merkille pantavaa oli urheilijoiden usko oman tämän hetken valmentajan kykyihin viedä ratsastaja korkeimmalle mahdolliselle tasolle. Tätä kohtaa on kuitenkin syytä tarkastella kriittisesti. Onko todella niin, että lähes kaikki valmentajat omaavat tietotaidon valmentaa urheilijoita olympiatasolle?

Lisäksi selvityksessä nousi esiin tarve, selvittää millä tavalla maajoukkuevalmennus voi parhaalla mahdollisella tavalla tukea kotivalmennusta, että saataisiin kaikki hyöty irti maajoukkuevalmennuksesta.

“Miten varmistamme, että ratsastusvalmentajat kehittävät omaa osaamistaan” (Haastattelu)

SRL:n valmentajakoulutukset tasoilla 1 - 4 toteuttaa Hevosurheilun valmennuskeskus Ypäjällä (Hevosopisto). SRL ohjaa tasolle 5 hakeutuvia valmentajia Jyväskylän Yliopiston koulutukseen. Valmentajakoulutuksen sisältö 1 tasolla: Nuorten urheilun perusteet, taidon opettaminen, lajitaitojen opettaminen, valmennusosaaminen, ratsastajan fysiologia, hevosen fysiologia, vuorovaikutustaidot, psyykkisen valmennuksen perusteet, fyysisen valmennuksen perusteet ja urheiluravitsemuksen perusteet. Koulutuksen hyväksytty suoritus vaatii erillisen valmennusnäytön hyväksymistä.

“Parhaimpia ovat olleet ne valmentajakoulutukset, joissa olemme olleet yhdessä muiden lajien kanssa.” (Haastattelu)

Lajiliiton tarjoama valmennusjärjestelmä pohjautuu maajoukkueleirityksiin. Lajiliiton urheilujärjestelmä maajoukkuevalmennuksen osalta on kehittynyt viime vuosina kohti kokonaisvaltaista valmentautumista. Puutteeksi kuitenkin koettiin aikuisten maajoukkue toiminnan uupuminen. Ikäluokkatasolla maajoukkuevalmennus on olemassa, mutta sen sisällöstä ei usein ollut vastaajilla tietoa.

”Rengas mihin otetaan ne ammattilaiset mukaan, jotka siirtyvät nuorten ikäryhmästä senioreihin. Tarvittaisiin senioreille myös polku.” (Haastattelu)

Seitsemännen pilarin onnistumiseen liittyvät keskeiset kysymykset:

18#Ratsastuksessa valmentajina toimivat alalle koulutetut ammattilaiset. Valmennuksen ammattimaisuus on lajin todellinen valttikortti verrattuna esimerkiksi moniin muihin olympialajeihin. Miten tämä ammattivalmentajien määrä hyödynnetään huippu-urheilun tarpeisiin?

19#Ratsastusvalmentajien koulutus on organisoitu erinomaisesti ja se tuottaa vuosittain uusia eri tason valmentajatutkinnon suorittaneita valmentajia lajin pariin. Miten varmistamme valmentajien huippu-urheilun edellytysten ymmärtämisen?

20#Miten varmistamme kansainvälisen osaamisen rantautumisen suomalaiseen ratsastusvalmennukseen, mikä taho on tästä vastuussa?

21#Arkivalmennuksen mahdollistaminen ja valmennusohjelman mukaan valmentautuminen.

Teemat

Valmentajakoulutus huippu-urheilua tukemassa

Ammattivalmentajien korkea määrä

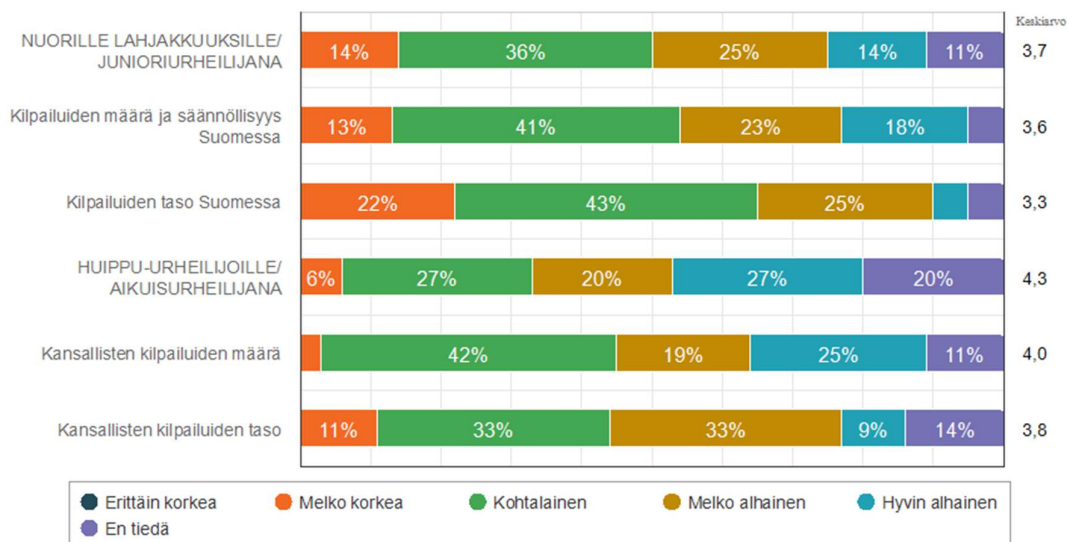
Kansainvälisyys

Pilari 8 tarkastelee kansallista ja kansainvälistä kilpailutoimintaa. Urheilijakyselyn kysymykset painottuivat Suomessa järjestettyjen kansainvälisten tapahtumien määrään, urheilijoiden mahdollisuuksiin osallistua kansainvälisiin kilpailuihin ja kansallisen kilpailun taso.

”Lapset kilpailemaan lasten kanssa. Tämä voisi olla se tapa millä lapset saataisiin kiinnostumaan kilpailemisesta.”

Ratsastuksessa ikäluokkatasolla kilpailuiden määrä ja laatu tukevat huippu-urheilua, mutta siirryttäessä senioreihin kansainväliselle tasolle tähtäävät kilpailut kansainvälisen puuttuvat tai ovat vähissä. Tämä johtuu osakseen olosuhteista, vähäisestä määrästä riittävän korkeatasoisia toimihenkilöitä, mutta ennen kaikkea kansainvälisen kilpailusarjan tuoma taloudellinen panostus on liian korkea.

Mikä on yleisarviosi kansallisten kilpailuiden määrästä ja tasosta lajissasi sekä nuorille lahjakkuuksille että aikuishuippu-urheilijoille?

“Riittävät olosuhteet eivät enää riitä ratsastuksen kilpailuolosuhteissa kilpailijoille” (Haastattelu)

“Yksilöt löytyvät kilpailuista” (Haastattelu)

”Liiton rooli voisi olla vahvempi kansainvälisten kilpailumatkojen organisoinnissa. Liitto auttaisi matkan järjestämisessä mutta ei osallistuisi kuluihin. Näin voitaisiin tutustuttaa ratsastajat matkan varrella tuleviin steppeihin.” (Haastattelu)

Olympialajeissa (kouluratsastus, esteratsastus ja kenttäratsastus) on mahdollisuus kilpailla laadukkaasti ja riittävän paljon kansallisella tasolla.

Lajikomiteoilla on suuri vastuu kansallisen kilpailujärjestelmän toimimisesta, ja alueet toimivat kilpailukalenterin organisoijina ja kilpailukouluttajina. Kansallinen kilpailujärjestelmä nojaa vahvasti seurojen vapaaehtoisvoimin organisoimaan kilpailutoimintaa ja lajikomiteoiden yksittäisiin vapaaehtoistehtävissä toimiviin henkilöihin.

Haastatteluissa nousi esille kuitenkin tarve saada urheilijalle kansainvälistä kilpailukokemusta tarpeeksi nuoresta pitäen. Viimeistään huippuvaiheen kynnyksellä urheilijalla pitää olla realistinen ymmärrys globaalin kilpailun mittakaavasta, ja hänen pitää voida verrata omaa tekemistään kansainväliseen kärkeen. Kilpailut, leirit ja harjoitusympäristöt kansainvälisessä seurassa auttavat tunnistamaan oman tason ja kehitystarpeet.

Vuosittainen lajin suurtahtuma Helsinki International Horse Show mahdollistaa kansainvälisen kilpailukokemuksen.

Kahdeksannen pilarin onnistumiseen liittyvät keskeiset kysymykset:

#22Liiton roolin selkiyttäminen kansainvälisten kisamatkojen organisoinnissa.

23#Kansallisen kilpailujärjestelmän merkitys huippu-urheilussa. Tuottaako kilpailujärjestelmä kansallisella tasolla huippu-urheilijoita vai tukeeko se lähinnä lajin harrastusta?

Teemat

Kansallinen vs. kansainvälinen kilpailu

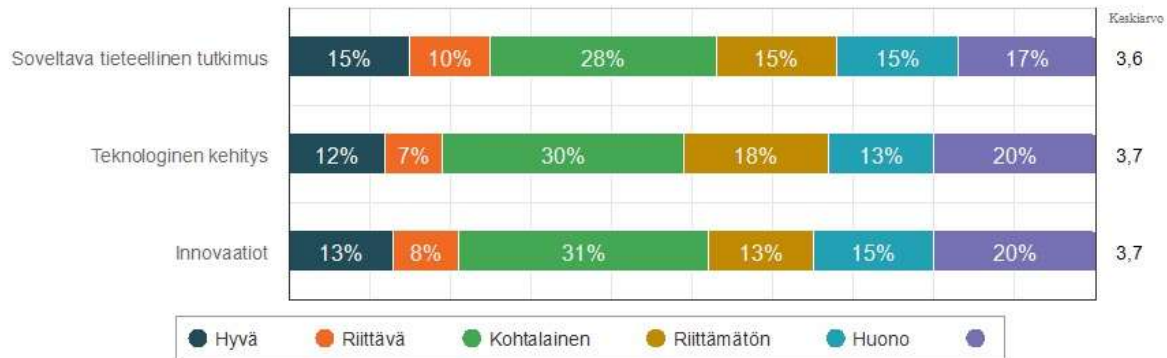
Kansallisen kilpailutoiminnan vapaaehtoiset

Pilari 9 on liikuntatieteellinen tutkimus ja huippu-urheilun innovaatiot.

Urheilijoiden ja valmentajien työn tukena toimivat eri alojen asiantuntijat. Haastattelujen perusteella laadukas eriosaamisalueiden asiantuntijatuki on erottamaton osa huippu-urheilua, mutta kyselystä selviää, että urheilijat eivät ole juurikaan käyttäneet tukipalveluita.

Asiantuntijatuen tavoitteena on tukea urheilijan kokonaisvaltaista valmennusta edistämällä urheilijan terveyttä, suorituskykyä ja urheilumenestystä. Laadukas valmennuksen asiantuntijatuki mahdollistaa korkeamman vaatimustason arjessa. Lajin erityisyytenä on myös hevoselle tarjottavat tukipalvelut. Nämä hevoselle suunnatut eläinlääkäri-, ravitsemus- ja fysioterapiapalvelut ovat varmasti laajasti käytössä, mutta ratsastaja itse ei tukipalveluista juurikaan nauti.

Miten arvioit omia mahdollisuuksia hyödyntää soveltavaa tieteellistä tutkimusta (biomekaniikka, fysiologia,...), teknologista kehitystä ja innovaatioita urheilulajissasi?

Haastatteluissa ja urheilijakyselyissä tieteellisen tutkimuksen ja teknologian merkitys ei noussut käytössä olevaksi menestystekijäksi. Voisi kuitenkin olettaa, että mittaamisella ja datan keruulla tästä lajista voisi saada tarkkaakin informaatiota kehityksen tueksi. Esimerkiksi ratsastajien fyysisten ominaisuuksien testaaminen on ollut maajoukkueleirillä käytäntönä, mutta tulosten analyysissä koettiin olevan puutteita.

”Mitä sitten jos vuodesta toiseen testataan mutta mitään kehityksen seurantaa ei tapahdu” (Haastattelu).

Selvityksen aikana fyysisen suorituskyvyn analyysiin ja jatkotoimenpiteisiin on tullut muutosta. Urheilijat ovat saaneet palautteen testin tuloksista ja valmentajille on pidetty luento viitearvoista ja kehityskohteista.

Anne-Maarit Hyttinen on tehnyt väitöskirjatutkimuksen ratsastajien fyysisestä suorituskyvystä. Hyttisen väitöstutkimuksessa ratsastajien fyysistä toimintakykyä on tutkittu ensimmäisen kerran laajasti sekä laboratorio- että kenttäolosuhteissa. Tutkimus on maailmanlaajuisesti ainutlaatuinen ja paljastaa heikkoudet ratsastajien fyysisessä suorituskyvyssä.

Asiantuntijaverkoston kokoaminen ja hyvien käytänteiden jakaminen tukee yhdeksannen pilarin onnistumista.

Yhdeksannen pilarin onnistumiseen liittyvät keskeiset kysymykset:

#24Systemaattinen testaaminen ja viitearvojen määrittäminen ja teknologian hyödyntäminen.

#25Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskuksen kanssa yhteistyömahdollisuuksien löytäminen.

Teemat:

Innovaatioiden hyödyntäminen

Testaaminen

Asiantuntijaverkosto

Muut menestystekijät

Sitoutuneet ja intohimoiset henkilöt

Hevoskasvatus

Tulevaisuustyö ja visiointi

Uniikki laji

Urheiluun liittyy myös paljon epäsuoria tekijöitä, joita mallissa ei huomioida. Heikkouksistaan huolimatta SPLISS-malli on tähän selvitykseen sopiva viitekehys, sillä se tarjoaa ainutlaatuisen listauksen huippu-urheilumenestykseen vaikuttavista tekijöistä ja arvion niiden vaikuttavuudesta.

Selvityksessä on käytetty haastatteluja ja kyselyitä sekä perehdytty strategisiin asiakirjoihin. Yksi merkittävä tausta-aineisto oli vuonna 2014 Kari Niemi-Nikkolan kokoama raportti Ratsastuksen valmennusjärjestelmä ja organisaatio-analyysi ja kehitysehdotukset.

Tässä Niemi-Nikkolan raportissa esitettiin kahdeksan kehitysehdotusta ja menestystekijöitä kartoittaessa käytiin läpi muutokset.

- 1.SRL:ssä päätöksentekoa, vastuita ja valtuuksia huippu-urheilun ja valmennusjärjestelmän kehittämisen osalta on selkeytettävä.
- 2 .Urheilutoimintaan liittyvien toimielinten määrää ja toimintavaltuuksia tulee tarkastella.
- 3.Liiton urheiluorganisaatio on valmennusjärjestelmän tehtäviin ja suunniteltuihin ja oletettuihin vastuisiin nähden liian pieni.
- 4.Maajoukkuevalmennuksen toimintamalleja ja maajoukkuevalmentajien tehtäväkuvia selkeytetään ja yhteismitallistetaan.
- 5.Liiton tarjoamia asiantuntijapalveluita ja niiden tarjontaa vahvistetaan urheilijoiden toiveiden ja palautteiden suunnassa.
- 6.Henkilökohtaista kontaktointia ja räätälöityjä tukipalveluita liiton parhaiden urheilijoiden suuntaan tulee lisätä.
- 7.SRL:n urheilutoiminnan resurssointia ja suhdetta koko liiton resurssien painopisteisiin on arvioitava uudelleen.
8. SRL:n ja Ypäjän yhteistyötä tiivistetään nykyisestä.

Loppukysymykset:

Alla olevat kysymykset johdattelevat tekemään valintoja ja näihin kysymyksiin on mahdollista löytää vastauksia tämän selvityksen pohjalta.

Missä asioissa urheilujärjestelmä tukee kansainvälisen menestyksen saavuttamista parhaiten tällä hetkellä?

Mitkä asiat ovat esteenä huippu-urheilun paremmalle menestymiselle?

Mitä asioita tulisi painottaa ratsastusurheilussa, jotta huippu-urheilumenestys olisi jatkossa parempaa?

Tehdyt haastattelut:

Aki Yläanne
Antti Lehtilä
Anu Korppoo
Anu Tuomi
Harri Aalto
Hillevi Huttunen
Kari Haimi
Katja Kuokka
Kyra Kyrklund
Marjukka Manninen
Minna Leppälä-Pirtilä
Osmo Metsälä
Pirkko Herd
Saara Ylitalo, talent-
nuori
Sanna Illi
Satu Väihkönen
Soile Kosonen
Stella Hagelstam
Teemu Hintsanen
Valtteri Gundersby